

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სკოპინგის

დასკვნა № 89

30.10.2020

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: ნავთობის კოქსის კალცინირების საწარმოს მოწყობა და ექსპლუატაცია;

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: შპს „აზა კარბონ“, ქ. ფოთი, თავისუფალი ინდუსტრიული ზონა, (ნავსადგურის ყოფილი ექსტენსიური განვითარების ზონა), შიდა N1B7T/422;

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ქ. ფოთი, თავისუფალი ინდუსტრიული ზონა, (ნავსადგურის ყოფილი ექსტენსიური განვითარების ზონა), შიდა N1B7T/422;

განცხადების შემოსვლის თარიღი: 17.10.2020;

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „ეკოლცენტრი“.

ძირითადი საპროექტო მონაცემები

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში შპს „აზა კარბონის“ (ს/კ: 415107921) მიერ წარმოდგენილია, ქ. ფოთის თავისუფალ ინდუსტრიულ ზონაში ნავთობის კოქსის კალცინირების საწარმოს მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროექტის სკოპინგის ანგარიში.

საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს ქ. ფოთის თავისუფალ ინდუსტრიულ ზონაში (მიწის ნაკვეთის N18-7T/422) 302 000 მ² ფართობის, არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მქონე მიწის ნაკვეთზე (ს/კ: 04.01.01.837), საპროექტო ტერიტორიიდან უახლოესი საცხოვრებელი სახლი დაშორებულია დაახლოებით 1000 მეტრით. ტერიტორიის საკადასტრო საზღვრიდან მანძილი მდ. რიონამდე შეადგენს დაახლოებით 30 მეტრს, ხოლო შავ ზღვამდე - დაახლოებით 300 მეტრს.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, შპს „აზა კარბონ“ გეგმავს ნავთობის კოქსის კალცინირების საწარმოს მშენებლობასა და ექსპლუატაციას, სადაც მოხდება წელიწადში 740 000 ტონა მწვანე (პირველადი) ნავთობის კოქსის გადამუშავება და მისგან 500 000 ტონა (62.5 ტ/სთ) კალცინირებული ნავთობის კოქსის მიღება, რომლის რეალიზაცია მოხდება მსოფლიო ბაზარზე. წარმოდგენილი დოკუმენტის თანახმად, ნავთობის კოქსის კალცინირების დროს ნედლი ნავთობის კოქსის (მწვანე კოქსი) თერმული დამუშავების შედეგად მისი ქიმიური და ფიზიკური თვისებები უმჯობესდება. კერძოდ, ხდება გაუმტარი მწვანე ნავთობის კოქსის გადამუშავება კალცინირებულ ნავთობის კოქსად, რომელიც შემდგომ გამტარუნარიანი ხდება. კალცინირებული ნავთობის კოქსი მრავალი

სამრეწველო დანიშნულებით გამოიყენება, მაგ: ალუმინის, ტიტანის დიოქსიდისა და ფოლადის წარმოების პროცესებში.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, გარდა მთავარი პროდუქტისა (კალცინირებული ნავთობის კოქსი) საწარმოში ცხელი კვამლის აირებიდან მიღებული სითბური ენერჯის გამოყენებით, ორთქლის ტურბინასთან ერთად, ქვაბ-უტილიზატორების მეშვეობით, გამომუშავდება 50 მეგავატი ელექტროენერჯია. ამასთან, სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, მწვანე კოქსში გოგირდის წვის შედეგად მიღებული გოგირდის ოქსიდის (SO_x) გაუგოგირდოების შედეგად გვერდითი პროდუქტის სახით მოხდება წელიწადში 25 000 ტონა თაბაშირის წარმოება. აღნიშნული წარმოებისთვის გამოყენებული იქნება 9000 ტონა/წელ კირი, რომელიც შემოვა ავტოტრანსპორტის საშუალებით და პირდაპირ ჩაიყრება წყლიან ავზში.

საწარმო განთავსდება ფოთის თავისუფალი ინდუსტრიული ზონის ტერიტორიაზე, სადაც არსებობს საავტომობილო გზა და სარკინიგზო ჩიხი. მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ფაზებზე სატრანსპორტო ოპერაციებისთვის გამოყენებული იქნება როგორც სახმელეთო ასევე საზღვაო გზები. სამშენებლო მასალების ტრანსპორტირებისთვის გამოყენებული იქნება ფოთი-სენაკის საავტომობილო გზა და შემდგომ ჭავჭავაძის ქუჩა. ხოლო საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე ნედლეულისა და პროდუქტის ტრანსპორტირებისათვის გამოყენებული იქნება ფოთის მშენებარე ღრმაწყლოვანი ნავსადგური (ამისთვის ნავმისადგომზე დამონტაჟდება ერთი გრეიფერული განმტვირთავი მოწყობილობა (1010-H-U001) ძაბრისებრი ბუნკერით) და სარკინიგზო გზა. სამშენებლო სამუშაოები გაგრძელდება დაახლოებით 2 წელი. მშენებლობის პიკის პერიოდში დღის განმავლობაში შესაძლებელია მანქანით შესრულდეს 6-7 რეისი.

საწარმო იმუშავებს წელიწადში 8000 საათი (დაახლოებით 334 დღე), დღეში 24 საათიანი სამუშაო გრაფიკით. მშენებლობის ეტაპზე დასაქმებული იქნება დაახლოებით 40-50, ხოლო ექსპლუატაციის ეტაპზე დაახლოებით 150 ადამიანი.

კოქსის დატვირთვა-განტვირთვის/დამუშავების პროცესები განხორციელდება შემდეგი თანმიმდევრობით: მწვანე ნავთობის კოქსით დატვირთული გემების და ვაგონების გადმოტვირთვა; მწვანე ნავთობის კოქსის დახარისხება და დამსხვრევა (ზომის მიხედვით); მწვანე ნავთობის კოქსის შენახვა/რეგენერირება/შერევა; მწვანე ნავთობის კოქსის ჩამტვირთავი ბუნკერებისთვის მიწოდება (ორი ტექნოლოგიური ხაზი); საიდანაც მოხდება მბრუნავი ღუმელებისთვის (ორი ტექნოლოგიური ხაზისთვის) მიწოდება; კალცინირება (ორი ტექნოლოგიური ხაზი); კოქსის გაგრილება (ორი ტექნოლოგიური ხაზი); კალცინირებული ნავთობის კოქსის შენახვა, დახარისხება და შერევა (ორი ტექნოლოგიური ხაზი); კალცინირებული ნავთობის კოქსის დატვირთვა გემზე და ჩატვირთვა რკინიგზის ვაგონებში.

საწარმოში მოეწყობა ორი ტექნოლოგიური (ნაკადური) ხაზი, სადაც მოხდება მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნიდან იმპორტირებული მწვანე კოქსის გადამუშავება. მწვანე კოქსის შემოტანა განხორციელდება, როგორც რკინიგზის ვაგონებით, ისე გემების საშუალებით.

მწვანე კოქსში გოგირდის წვის შედეგად მიღებული გოგირდის ოქსიდის (SO_x) გაუგოგირდოება (გოგირდის მოშორება) განხორციელდება ნამწვი აირების გაუგოგირდოების დანადგარში (FGD), რომელიც იმუშავებს კირზე (სუფთა CaO - კალციუმის ოქსიდზე). კოქსის თერმული დამუშავება მოხდება მბრუნავ ღუმელში. კოქსის ფენას სითბო გადაეცემა ცხელი აგურითა და ცხელი საწვავი აირებით. პროცესი პირობითად შეიძლება სამ ეტაპად დაიყოს: ეტაპი 1-შეთბობა 20°C - 200°C (ტენის აორთქლება); ეტაპი 2-აქროლადი ნივთიერებების მოცილება 200°C - 800°C (პიროლიზი); ეტაპი 3- შემჭიდროება 800°C - 1,450°C (დეჰიდროგენიზაცია-კრისტალიზაცია). კოქსის თერმული დამუშავების დროს წარმოიქმნება დიდი რაოდენობით ნამწვი აირები. მბრუნავი ღუმელიდან გაფრქვეული ნამწვი აირი მთლიანად არ იწვის და გარდა ამისა შეიცავს კოქსისა და მტვრის ნაწილაკებს. ქვედა კმაწვის კამერაში ნაწილაკების უმეტესობა იწვის წვის ჰაერის დამატების ხარჯზე.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, ნავთობის კოქსის სასაწყობე შენობა გათვლილია ბუნებრივ ვენტილაციაზე. ჰაერის შემშვები ჟალუზი დამონტაჟდება გვერდითი კედლების ზედა ნაწილში, სახურავის ქვეშ. ნავთობის კოქსის სასაწყობე შენობის ბუნებრივი ვენტილაცია იმგვარად დაპროექტდება, რომ მაქსიმალურად შემცირდეს კოქსის თვითაალების რისკი.

ნავთობის კოქსის ნარევის წარმოებისთვის სულ გათვალისწინებულია ექვსი შემრევი ბუნკერი (130-T-001 A-F), რომელთაგან თითოეულის ტევადობაა 1200 ტონა. ჩამტვირთავი ბუნკერების მეშვეობით ნარევი გადაიტანება მბრუნავ ღუმელებში. თითოეული შემრევი ბუნკერი აღჭურვილია ამონაგაიანი კონუსის მქონე ვიბრაციული ძაბრით, ნემსოვანი სარქველით, სრიალა ჭიშკრით, ლენტური კონვეიერის სასწორით, ხელით მართვადი დივერტორითა და ორმხრივი დივერტორით. შემრევი ბუნკერის განმტვირთავი სისტემის ქვეშ, პარალელურად განლაგდება ორი ლენტური კონვეიერი, რომელთაგან თითოეული ერთ ჩამტვირთავ ბუნკერს კვებავს. თითოეული შემრევი ბუნკერი აღჭურვილი იქნება ერთი ფილტრაციის სისტემით, მწვანე ნავთობის კოქსიდან მტვრის გაფრქვევის აღმოფხვრის/შემცირების მიზნით.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელია ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურება. საწარმოს სპეციფიკიდან გამომდინარე ჰაერის ძირითადი დამაბინძურებელი ნივთიერებებია: მყარი ნაწილაკები - მტვერი, აზოტის ორჟანგი, გოგირდის ორჟანგი და ნახშირორჟანგი. საწარმოდან მავნე ნივთიერებების გამოყოფისა და გაფრქვევის წყაროებს წარმოადგენს ნედლეულისა და პროდუქციის მიღება-გადატვირთვის და დასაწყობების ადგილები, ხოლო სტაციონარულ წყაროს წარმოადგენს ნავთობის კოქსის კალცინირების დანადგარები, საიდანაც გამოყოფილი მავნე აირები ქვაბ-უტილიზატორების გავლით შედის ტურბოგენერატორებში (სადაც გამომუშავდება ელექტროენერგია), და გაიფრქვევა ატმოსფეროში. ამასთან, სკოპინგის ანგარიშში არ არის სრულად იდენტიფიცირებული და შეფასებული საწარმოს ექსპლუატაციის შედეგად ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული ყველა მავნე ნივთიერების სახეობა და რაოდენობა, მათ შორის, ნედლეულის და პროდუქციის მიღება/შენახვა/გადატვირთვის ოპერაციებთან დაკავშირებული გაფრქვევები.

საწარმოს მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელია ხმაურის წარმოქმნა და გავრცელება, როგორც სატრანსპორტო ოპერაციების შედეგად, ისე ტექნოლოგიურ პროცესში გამოყენებული დანადგარებიდან.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს ფოთის თავისუფალ ინდუსტრიულ ზონაში, რომლის სიახლოვესაც არ მდებარეობს ანალოგიური ტიპის საწარმოები, არც სხვა ობიექტები, რომლებთანაც საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი იქნება კუმულაციური ზემოქმედება ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების თვალსაზრისით.

წყალი საწარმოში გამოიყენება, როგორც სასმელ-სამეურნეო, ისე საწარმოო და სახანძრო მიზნებისთვის. სასმელ-სამეურნეო მიზნებისათვის წყლის აღება მოხდება ადგილობრივი წყალმომარაგების სისტემიდან, ხოლო საწარმოო და სახანძრო მიზნებისათვის წყალაღება განხორციელდება მდინარე რიონიდან (წყალსაქაჩის მეშვეობით, 250 მმ-იანი მილით). მდინარიდან ამოღებული წყალი გაივლის ფილტრაციას. საწარმოო მიზნებისთვის გამოყენებული იქნება 370 მ³/სთ-ში წყალი, რომელიც შიდა სისტემის მეშვეობით გადანაწილდება სხვადასხვა მიზნისთვის, კერძოდ: ნედლეულის მიღების დროს, როგორც რკინიგზიდან, ასევე ზღვიდან გადმოცლის პროცესში წარმოქმნილი მტვრის შემცირების მიზნით-20 მ³/სთ-ში; ჰიბრიდული გამაგრილებელისთვის 300 მ³/სთ-ში (გაგრილების პროცესში აორთქლებული წყლის დაბალანსება მოხდება ახალი წყლის ნაკადით); ასევე წყალი გამოყენებული იქნება გოგირდის ოქსიდების დაჭერის სისტემაში კირის გახსნისათვის. საწარმოს ტერიტორიაზე წარმოიქმნება: სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო, საწარმოო და სანიაღვრე ჩამდინარე წყლები. მშენებლობის ეტაპზე სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო წყლების ჩაშვებისთვის მოეწყობა საასენიზაციო ორმო, ხოლო ექსპლუატაციის ეტაპზე სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო ჩამდინარე წყლების ჩაშვება მოხდება ქ. ფოთის საკანალიზაციო სისტემაში, რომელიც ამჟამად მშენებლობის ეტაპზეა. რაც შეეხება საწარმოო ჩამდინარე წყლებს (მაქს. 20მ³/სთ-ში), საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოიქმნება ნავთობის კოქსის მიღება-დასაწყობებისას წარმოქმნილი ნაწრეტი წყლები, რომლებიც შეგროვდება სასაწყობე ტერიტორიის ქვეშ მოწყობილი არხებით, გაიწმინდება ფილტრებში (რომლებიც უზრუნველყოფს წყალში შეწონილი ნაწილაკების 10-20 მიკრონამდე გაწმენდას) და შემდგომ ჩაშვებული იქნება ქ. ფოთის თავისუფალი ინდუსტრიული ზონის სანიაღვრე სისტემაში. ხოლო გოგირდის ოქსიდების დაჭერის სისტემაში წარმოქმნილი წყალი (დალექვის შემდეგ) დაბრუნდება ტექნოლოგიურ პროცესში. საწარმოო ტერიტორიაზე მოწყობილი სანიაღვრე წყლების სისტემა მიუერთდება ფოთის თავისუფალი ინდუსტრიული ზონის სანიაღვრე სისტემას.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საწარმოში მოსალოდნელია ძირითადად საწარმოო და საყოფაცხოვრებო ნარჩენების წარმოქმნა. საყოფაცხოვრებო ნარჩენები (დაახლოებით 109.5 მ³/წელ) განთავსდება საწარმოს ტერიტორიაზე დადგმულ კონტეინერებში და ხელშეკრულების საფუძველზე პერიოდულად გატანილი იქნება მუნიციპალურ ნაგავსაყრელზე. დოკუმენტის თანახმად, გათვალისწინებულია საწარმოს ექსპლუატაციისას მტვერდამჭერში დაჭერილი მასის ტექნოლოგიურ ციკლში დაბრუნება. ასევე ტექნოლოგიურ ციკლში დაბრუნდება ნავთობის კოქსის საწყობიდან წყლის

გაწმენდის შემდეგ დანადგარში დალექილი ნარჩენი. რაც შეეხება მდინარე რიონიდან აღებული წყლის გაწმენდისას წარმოქმნილ შლამს, ის დროებით დასაწყობდება საწარმოს ტერიტორიაზე და შემდგომ მოხდება მისი გატანა სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთებზე, ნიადაგის განაყოფიერების მიზნით. საბურავების, რეზინის ნაკეთობების და სხვა ელასტომერების ნარჩენები; ცელოფნის, პლასტიკური მასალების ნაკეთობათა და სხვა შესაფუთი მასალების ნარჩენები; ნავთობპროდუქტებით დაბინძურებული ჩვრების, ასევე ნახმარი საპოხი მასალებით წარმოქმნილი ნარჩენები ხელშეკრულების საფუძველზე, შემდგომი მართვის მიზნით, გადაეცემა შესაბამისი ნებართვის მქონე ორგანიზაციებს. მეტალის (სამშენებლო და სარემონტო სამუშაოების ჩატარებისას წარმოქმნის შემთხვევაში) ნარჩენების რეალიზაცია მოხდება ჯართისა და ფერადი მეტალების მიმღებ პუნქტებში.

გამომდინარე იქიდან, რომ ტერიტორია წარმოადგენს ქ. ფოთის სამრეწველო ზონას, რომელიც განიცდის მაღალ ანთროპოგენურ დატვირთვას, ტერიტორიაზე ძალზე მცირე რაოდენობით არის შემორჩენილი ხე-მცენარეული საფარი (≈ 10 მცირე ზომის მცენარე, როგორებიცაა მაგ: ევკალიპტი, მურყანი). ტერიტორია ასევე ღარიბია ცხოველთა მრავალფეროვნებით. ცხოველთა სამყაროზე ნეგატიური ზემოქმედების თვალსაზრისით რისკ ფაქტორს წარმოადგენს კოლხეთის ეროვნული პარკიდან (დაცული ტერიტორიებიდან) საპროექტო ტერიტორიაზე ფრინველების მოხვედრა.

საწარმოს მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე ნიადაგის და გრუნტის დაბინძურება მოსალოდნელია ნავთობპროდუქტების ავარიული დაღვრის ან საყოფაცხოვრებო და სამშენებლო ნარჩენების მართვის წესების დარღვევის შემთხვევაში, ასევე ჩამდინარე წყლების გაწმენდის გარეშე ჩაშვების შემთხვევაში. როგორც ტერიტორიის წინასწარი შეფასებისას დადგინდა, საპროექტო ტერიტორიაზე ნიადაგის ნაყოფიერი ფენა ძალზე მცირეა (მერყეობს 8-10 სანტიმეტრის ფარგლებში). მოხსნილი ნიადაგის ნაყოფიერი ფენა დასაწყობდება საპროექტო ტერიტორიაზე და შემდგომ გამოყენებული იქნება რეკულტივაციის მიზნით.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის, როგორც სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ისე ფოთის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე განთავსება. აღსანიშნავია, რომ სკოპინგის განცხადებები განთავსდა ქ. ფოთის ტერიტორიაზე. ვინაიდან საქართველოში ახალი კორონავირუსის გავრცელების პრევენციის მიზნით ქვეყანაში სხვადასხვა პერიოდში მოქმედებს სხვადასხვა სახის შეზღუდვა, კოდექსით გათვალისწინებული პროცედურების შეუფერხებლად ჩატარების მიზნით, 2020 წლის 18 სექტემბერს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსში“ განხორციელდა ცვლილება (<https://matsne.gov.ge/document/view/4994730?publication=0>), რომელიც ითვალისწინებს საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული პანდემიის/ეპიდემიის დროს, ქვეყანაში არსებული ეპიდემიოლოგიური მდგომარეობის გათვალისწინებით, საჯარო განხილვის დისტანციურად, კომუნიკაციის ელექტრონული საშუალებების გამოყენებით ჩატარების შესაძლებლობას. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, შპს „აზა კარბონის“ ნავთობის კოქსის კალცინირების საწარმოს მოწყობისა და ექსპლუატაციის სკოპინგის ანგარიშის

საჯარო განხილვა გაიმართა 2020 წლის 13 ოქტომბერს zoom-ის აპლიკაციის საშუალებით. სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, საქმიანობის განმახორციელებელი კომპანიის შპს „აზა კარბონის“ და ფოთის მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლები და ააიპ „მწვანე ალტერნატივას“ წარმომადგენელი. საჯარო განხილვის ფარგლებში პროექტთან დაკავშირებით შენიშვნები გამოთქვა ააიპ „მწვანე ალტერნატივას“ წარმომადგენელმა. მისი მხრიდან შენიშვნა ეხებოდა სამინისტროს მიერ საჯარო განხილვასთან დაკავშირებული ინფორმაციის არასათანადოდ გავრცელებას, რასთან დაკავშირებითაც სამინისტროს წარმომადგენელმა განმარტა, რომ სამინისტრომ კანონმდებლობით დადგენილი წესით უზრუნველყო სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვის შესახებ ინფორმაციის გასაჯაროება, საზოგადოების ინფორმირება და შენიშვნების/მოსაზრებების წარდგენის კანონმდებლობით გათვალისწინებული ვადის განსაზღვრა. „მწვანე ალტერნატივას“ წარმომადგენელმა ასევე აღნიშნა, რომ ისინი არ მიესალმებიან საჯარო განხილვების დისტანციურად ჩატარების ინიციატივას, რადგანაც ხშირად ისე ხდება რომ ტექნიკური შეზღუდვების გამო დაინტერესებულ საზოგადოებას არ აქვს საშუალება მონაწილეობა მიიღოს აღნიშნული ფორმით ჩატარებულ საჯარო განხილვებში, რაზეც სამინისტროს წარმომადგენელმა გააკეთა განმარტება და აღნიშნა რომ საქართველოში არსებული ეპიდსიტუაციის და ახალი კორონავირუსის გავრცელების პრევენციის მიზნით კანონმდებლობაში განხორციელდა შესაბამისი ცვლილებები რის საფუძველზეც საჯარო განხილვა იმართება აღნიშნული ფორმით. ამასთან, „მწვანე ალტერნატივას“ წარმომადგენელს ჰქონდა გარკვეული კითხვები და შენიშვნები უშუალოდ სკოპინგის ანგარიშთან დაკავშირებით, რომლებიც ეხებოდა, საპროექტო ტერიტორიის კოლხეთის ეროვნული პარკიდან დაცილების მანძილს, ინფორმაციას კუმულაციური ზემოქმედების შესახებ, არაქმედების ალტერნატივის შეფასების საკითხს, სკოპინგის ანგარიშში მოცემულ ცხრილებსა და სქემებს. ზემოაღნიშნულ საკითხებზე განმარტებები გააკეთეს, როგორც სამინისტროს, ასევე შპს „აზა კარბონის“ წარმომადგენლებმა. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, პროექტთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები და მოსაზრებები წარმოდგენილი არ ყოფილა.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. გზშ-ის ანგარიშში უნდა მოიცავდეს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;

2. გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;

3. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;

3.1 გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზშ-ის ანგარიშში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ.

4. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
- დაგეგმილი საქმიანობის აღწერა;
- საპროექტო ტერიტორიის აღწერა, საქმიანობის განხორციელების ადგილის საკადასტრო კოდი და GPS კოორდინატები Shp ფაილებთან ერთად;
- საწარმოს ტერიტორიიდან და ტერიტორიაზე განთავსებული ყველა ინფრასტრუქტურულიდან დაზუსტებული მანძილი უახლოეს საცხოვრებელ სახლებამდე, ზედაპირული წყლის ობიექტამდე (მდებარეობის მითითებით);
- საპროექტო ტერიტორიის გენერალური გეგმა, შესაბამისი აღნიშვნებით და ექსპლიკაციით, სადაც დატანილი იქნება დანადგარები, ტექნოლოგიური მოწყობილობები, ინფრასტრუქტურული ობიექტები (ადგილმდებარეობის ჩვენებით) და გაფრქვევის წყაროები;
- პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები, შესაბამისი დასაბუთებით მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა, ტექნოლოგიური ალტერნატივები, ობიექტის განთავსების ალტერნატივა, და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივები;
- ინფორმაცია 500 მ რადიუსის საზღვრებში არსებული ნებისმიერი ტიპის საწარმოს და წარმოების შესახებ (მანძილებისა და საქმიანობის მითითებით);
- პროექტის ფარგლებში გათვალისწინებული ინფრასტრუქტურული ობიექტების, დანადგარების, ტექნოლოგიური მოწყობილობებისა და ტექნოლოგიური უბნების დეტალური აღწერა (თითოეული ობიექტის ტექნიკური და ტექნოლოგიური სქემების მითითებით);
- დაგეგმილი საქმიანობების ტექნოლოგიური ციკლის და ტექნოლოგიური სქემების, ასევე ტექნოლოგიური ეტაპების დეტალური, თანმიმდევრული აღწერა;
- საწარმოს ძირითადი ფიზიკური მახასიათებლები (სიმძლავრე, მასშტაბი);
- დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა და სამუშაო გრაფიკი;
- სამშენებლო სამუშაოების დეტალური აღწერა, შესაბამისი თანმიმდევრობით, ვადების მითითებით;
- მშენებლობის ეტაპზე გამოყენებული ტექნიკის ჩამონათვალი და რაოდენობა;
- სამშენებლო ბანაკის ან/და სამშენებლო მოედნის შესახებ ინფორმაცია (ფართობი, shp ფაილები);

- ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის სამუშაოების, გრუნტის სამუშაოებისა და სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია („ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით);
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პერიოდში ელექტრომომარაგების შესახებ ინფორმაცია;
- ინფორმაცია საწარმოს მიერ მოხმარებული საწვავის, მათ შორის საპროექტო ობიექტის ბუნებრივი აირით მომარაგების შესახებ, საწვავის ფიზიკური პარამეტრების მითითებით;
- ნედლეულისა და მზა პროდუქციის რაოდენობა; ინფორმაცია ნედლეულისა და პროდუქციის ტრანსპორტირების შესახებ; ნედლეულის და მზა პროდუქციის გემებიდან გადმოტვირთვისა და გემებში ჩატვირთვის შესახებ ინფორმაცია და უსაფრთხოების ნორმები; ტრანსპორტირების მარშრუტი და სქემა რომელიც შეთანხმებული უნდა იყოს შესაბამის მუნიციპალიტეტთან;
- საწარმოში ნედლეულის მიღების სიხშირე, ნედლეულის მიღებისა და დასაწყობების პირობები, ნედლეულის დასაწყობების სქემა; მზა პროდუქციის დასაწყობების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- ქიმიური პროდუქტების განთავსების შემთხვევაში, შესაბამისი პირობების დაცვით განთავსებისა და უსაფრთხოების ნორმების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპებზე სასმელ-სამეურნეო და სახანძრო წყალმომარაგების შესახებ ინფორმაცია;
- ექსპლუატაციის ეტაპზე, ტექნოლოგიურ ციკლში გამოყენებული წყლის შესახებ დეტალური ინფორმაცია (წყალმომარაგებისა და წყალარინების საკითხები);
- ინფორმაცია წარმოქმნილი სამეურნეო-ფეკალური, სანიაღვრე და საწარმოო ჩამდინარე წყლების მართვის შესახებ; წყლების ჩაშვების შესახებ ქ. ფოთის საკანალიზაციო სისტემის და ქ. ფოთის თავისუფალი ინდუსტრიული ზონის სანიაღვრე სისტემის მფლობელთან შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტაციის წარმოდგენა;
- ჩამდინარე წყლების შემკრები და სადრენაჟე სისტემის მოწყობა-ექსპლუატაციის დეტალური აღწერა;
- საპროექტო გამწმენდი დანადგარებისა და ნაგებობების დეტალური აღწერა (სქემა; გამწმენდის ტიპი; პარამეტრები; გამწმენდის ეფექტურობა);
- ინფორმაცია წყლის რეზერვუარების შესახებ;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ნარჩენების სახეობების და რაოდენობის შესახებ მონაცემები და შემდგომი მართვის ღონისძიებები;
- საწარმოს მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოქმნილი ნარჩენების რაოდენობა და ნუსხა „სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხის განსაზღვრისა და კლასიფიკაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 17 აგვისტოს N426 დადგენილებით დამტკიცებული ნარჩენების ნუსხის შესაბამისად განსაზღვრული კოდებისა და დასახელებების მითითებით;

- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოქმნილი ნარჩენების აღდგენის ან განთავსების ოპერაციების კოდი ნარჩენების მართვის კოდექსის I/II დანართის მიხედვით;
- ინფორმაცია კომპანიების შესახებ, რომელსაც გადაეცემა ნარჩენები შეგროვების, ტრანსპორტირების ან/და დამუშავების მიზნით (შესაბამისი ნებართვის ან/და რეგისტრაციის მითითებით);
- ინფორმაცია ნაცრის ნარჩენების მოსალოდნელი რაოდენობების, წარმოქმნილ ნაცარში მძიმე მეტალებისა და სხვა შესაძლო მავნე ნივთიერებების შემცველობის (შესაბამისი კვლევებით დადასტურებული) და ზემოაღნიშნული ნარჩენების მართვის შემდგომი ღონისძიებების შესახებ;
- გამწმენდ ნაგებობაში წარმოქმნილი შლამის სასოფლო-სამეურნეო მიწის ნაკვეთების განაყოფიერების მიზნით გამოყენების არსებული პრაქტიკის შესახებ ინფორმაცია (შესაბამისი დამადასტურებელი დოკუმენტით);
- საწარმოს ექსპლუატაციიდან გამოსვლის შემთხვევაში წარმოქმნილი ნარჩენების შესახებ ინფორმაცია;
- ნარჩენების მართვის გეგმა;
- ინფორმაცია საპროექტო ნაგებობების სახანძრო უსაფრთხოების შესახებ, მათ შორის სახანძრო ინფრასტრუქტურის შესახებ დეტალური ინფორმაცია და ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებების დეტალური აღწერა;
- საწარმოს ფუნქციონირების ეტაპზე შესაძლო ავარიული სიტუაციების აღწერა და მათი მართვის საკითხი;
- დაგეგმილი საქმიანობის დროებითი შეჩერების შემთხვევაში დაგეგმილი გარემოსდაცვითი ღონისძიებებისა და შეწყვეტის შემთხვევაში, საქმიანობის დაწყებამდე არსებული გარემოს მდგომარეობის აღდგენის საშუალებების შესახებ ინფორმაცია;
- ინფორმაცია საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე გამოყენებული აირმტვერდამჭერი სისტემის შესახებ (შესაბამისი ტექნიკური პარამეტრებით და საპასპორტო მონაცემებით);
- ინფორმაცია დაბინძურების შემარბილებელი დეტალური ღონისძიებების შესახებ;
- საწარმოს ტერიტორიის საკუთრების ან იჯარის ხელშეკრულების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია;

4.1. გზშ-ის ანგარიშის გეოლოგიურ ნაწილში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- გეოლოგიური გარემოს ფონური მდგომარეობის აღწერა: რელიეფი (გეომორფოლოგია); გეოლოგიური აგებულება; სეისმური პირობები; ჰიდროგეოლოგიური პირობები; საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები;
- საპროექტო ტერიტორიის ფარგლებში ჩატარებული დეტალური საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევები;
- გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება: ზემოქმედება გრუნტის წყლებზე; საშიში გეოლოგიური პროცესების (არსებობის შემთხვევაში) შესაძლო გააქტიურების

განსაზღვრა საპროექტო ობიექტის მშენებლობა-ექსპლუატაციის პერიოდში, შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;

4.2. ბიომრავალფეროვნების ნაწილისთვის:

- წარმოდგენილი უნდა იქნეს მდინარე რიონის იქთიოლოგიური, განსაკუთრებით ზუთხისებრების, ასევე წყალზე დამოკიდებული სხვა სახეობების კვლევა, მათზე შესაძლო ზემოქმედების შეფასება (როგორც მშენებლობის, ისე ექსპლუატაციის ფაზებზე) და შემარბილებელი, საჭიროების შემთხვევაში, საკომპენსაციო ღონისძიებები;
- წარმოდგენილი უნდა იქნეს ფრინველების კვლევა, მათზე საწარმოს მშენებლობისა და ექსპლუატაციისას მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება, შემარბილებელი და საჭიროების შემთხვევაში, საკომპენსაციო ღონისძიებები;
- მოსაჭრელი ხეების ზუსტი რაოდენობა და მოცულობა სახეობების მიხედვით (ქართული და ლათინური დასახელებებით), მოსალოდნელი ზემოქმედება, შემარბილებელი და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებები;
- გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა უნდა მოიცავდეს ბიომრავალფეროვნების სხვადასხვა კომპონენტზე დაკვირვების საკითხებსაც;
- რიონი შავი ზღვის რეგიონში წარმოადგენს ერთადერთ მდინარეს, რომელსაც ზუთხის 6 სახეობა გასამრავლებლად იყენებს. საქმიანობის შედეგად მდინარის ეკოლოგიური მახასიათებლების ცვლილებამ, შესაძლოა მოახდინოს უკიდურესად მძიმე ზემოქმედება ზუთხისებრებზე. შესაბამისად, გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს საწარმოს განთავსებისთვის დასაბუთებული ალტერნატიული ვარიანტ(ებ)ი, რომლითაც გამორიცხული იქნება მდინარე რიონსა და იქ არსებულ ბიომრავალფეროვნებაზე ზემოქმედება. გარდა ამისა, დოკუმენტში მოცემული უნდა იქნას ქმედებები, რომლებსაც გაატარებს კომპანია ავარიული სიტუაციების წარმოქმნის შემთხვევაში, რათა არ დაზიანდეს ადგილობრივი ბიომრავალფეროვნება;

5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედების შეჯამება, მათ შორის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე (გაფრქვევის წყაროები, გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში და სხვა); ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტი; ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა მონიტორინგის გეგმა, გაფრქვევის სტაციონარულ წყაროებზე უწყვეტი ავტომატური მონიტორინგის სისტემის მოწყობის შესაძლებლობის გათვალისწინებით და ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გავრცელების შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა;

- ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება მშენებლობის და ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ნიადაგზე და გრუნტის ხარისხზე და შესაძლო დაბინძურება, შესაბამისი დეტალური შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება ზედაპირულ და მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე, ზედაპირული წყლების დაბინძურების რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება საწარმოს მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპებზე;
- ნარჩენების მართვის საკითხები, ნარჩენების წარმოქმნით მოსალოდნელი ზემოქმედება;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა;
- შესაძლო ზემოქმედება ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე;
- საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა-გრაფიკი;
- ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ადამიანის ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებულ რისკებზე საწარმოს მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი კონკრეტული შემარბილებელი ღონისძიებები;
- კუმულაციური ზემოქმედება 500 მ-იან რადიუსში არსებული ობიექტების გათვალისწინებით და ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისთვის, მათ შორის ატმოსფერულ ჰაერზე, ხმაურზე და სხვა (სრულყოფილად იქნეს შეფასებული მოსახლეობის ჯანმრთელობაზე და სოციალურ გარემოზე);
- საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი მონიტორინგის დეტალური გეგმა;
- საწარმოს განთავსების ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით, ფოტო მასალა, Shp ფაილები);
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
- გზმ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;

შენიშვნები:

- ❖ წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიში მოიცავს ტერმინოლოგიურ და ტექნიკურ ხარვეზებს, მათ შორის, მავნე ნივთიერებათა სახელწოდებებისა და ფორმულების თვალსაზრისით, მოცემული წინადადებები ბუნდოვანი და შინაარსობრივად გაუმართავია. ამასთან, სკოპინგის ანგარიშის თარგმანი (გვ 13-დან გვ 53-ის ჩათვლით) არ არის სათანადო დონეზე შესრულებული, შესაბამისად გზმ-ის ანგარიშში აღნიშნული საკითხი უნდა იქნას გათვალისწინებული;

- ❖ სკოპინგის განცხადება წარმოდგენილია „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ II დანართის 5.2 ქვეპუნქტის საფუძველზე (ქვანახშირის დაკოქსვა). ანგარიშის თანახმად, ნავთობის კოქსის კალცინირება არის პროცესი, რომლის დროსაც ნედლი ნავთობის კოქსის (მწვანე კოქსი) თერმული დამუშავების შედეგად მისი ქიმიური და ფიზიკური თვისებები უმჯობესდება. კალცინირების დროს ხდება გაუმტარი მწვანე ნავთობის კოქსის გადამუშავება კალცინირებულ ნავთობის კოქსად, რომელიც გამტარუნარიანი ხდება. ზემოაღნიშნული პროცესი არ წარმოადგენს ქვანახშირის დაკოქსვას, შესაბამისად აღნიშნული საკითხი უნდა დაზუსტდეს გზშ-ის ანგარიშში;
- ❖ სკოპინგის ანგარიშის განხილვის შედეგად დგინდება, რომ დაგეგმილი საწარმო კომპლექსურია შესაბამისი კომბინირებული ტექნოლოგიური ციკლით და მოიცავს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“ განსაზღვრულ სხვადასხვა საქმიანობას. კერძოდ, სკოპინგის ანგარიშში აღნიშნულია, რომ გარდა კალცინირებული ნავთობის კოქსისა საწარმოში ცხელი კვამლის აირებიდან მიღებული სითბური ენერჯის გამოყენებით, ორთქლის ტურბინასთან ერთად ქვაბ-უტილიზატორების მეშვეობით, გამომუშავდება 50 მეგავატი ელექტროენერჯია. გაცნობებთ, რომ „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ I დანართის მე-2 პუნქტის თანახმად, 10 მეგავატი ან მეტი სიმძლავრის თბოელექტროსადგურის ან/და წვის სხვა დანადგარის მშენებლობა და ექსპლუატაცია, ექვემდებარება გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პროცედურას. შესაბამისად, გზშ-ის ანგარიშში აღნიშნული საკითხი საჭიროებს რედაქტირებას, შესაბამის შესწავლასა და შეფასებას, მათ შორის, დაზუსტებას საჭიროებს წვის დანადგარის სიმძლავრის (ნომინალური თერმული სიმძლავრის) თაობაზე ინფორმაცია. ამასთან, სკოპინგის ანგარიშში აღნიშნულია, რომ მწვანე კოქსში გოგირდის წვის შედეგად მიღებული გოგირდის ოქსიდის (SO_x) გაუგოგირდოება განხორციელდება კვამლის აირების გაუგოგირდოების დანადგარში (FGD), რომელიც იმუშავებს კირზე (სუფთა CaO - კალციუმის ოქსიდზე), შემდეგ კი გვერდითი პროდუქტის სახით მოხდება წელიწადში 25 000 ტონა თაბაშირის წარმოება. გაცნობებთ, რომ „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-2 დანართის მე-5 პუნქტის 5.4 ქვეპუნქტის თანახმად, ცემენტის, კირის, გაჯის ან/და თაბაშირის წარმოება სკრინინგის პროცედურის დაქვემდებარებულ საქმიანობად მიიჩნევა, შესაბამისად მოცემული საკითხი სათანადოდ შესწავლილი და შეფასებული უნდა იქნას გზშ-ის ანგარიშში; ამასთან, „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ თანახმად თუ საქმიანობის განმახორციელებელი გეგმავს ამ კოდექსის I და II დანართებით გათვალისწინებულ ტექნიკურად ან/და ფუნქციურად ურთიერთდაკავშირებულ საქმიანობებს, იგი უფლებამოსილია წარუდგინოს სამინისტროს საერთო გზშ-ის ანგარიში და მოითხოვოს ერთი გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემა ამ კოდექსის შესაბამისად; ამასთან გზშ-ის ანგარიშში გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის შესაბამისი დანართებით გათვალისწინებული საქმიანობების განხორციელების შემთხვევაში, მითითებული უნდა იქნეს თითოეული საქმიანობის შესაბამისი პუნქტი;

- ❖ გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნას, როგორც ნავთობის კოქსის კალცინირების, ისე ელექტროენერჯის გამომუშავებისა და დესულფურიზაციის („გაუფოგირდობა“) პროცესებისთვის განკუთვნილი მოწყობილობა-დანადგარების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- ❖ სკოპინგის ანგარიშში არ არის სრულად იდენტიფიცირებული და შეფასებული საწარმოს ექსპლუატაციის შედეგად ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული ყველა მავნე ნივთიერების სახეობა და რაოდენობა, მათ შორის, ნედლეულის და პროდუქციის მიღება/შენახვა/გადატვირთვის ოპერაციებთან დაკავშირებული გაფრქვევები (შარდოვანა, კირი, თაბაშირი, ნახშირწყალბადები, მძიმე მეტალები), რაც წარმოდგენილი უნდა იქნას გზშ-ის ანგარიშში;
- ❖ სკოპინგის ანგარიშში აღნიშნულია, რომ საპროექტო ტერიტორიის საკადასტრო კოდია 04.01.01.635, თუმცა ელექტრონული გადამოწმების შედეგად დადგინდა, რომ აღნიშნული საკადასტრო კოდი განახლებულია და ამჟამად საპროექტო ტერიტორიის საკადასტრო კოდია 04.01.01.837, შესაბამისად აღნიშნული რედაქტირებული უნდა იქნას გზშ-ის ანგარიშში;
- ❖ სკოპინგის ანგარიშში აღნიშნულია, რომ ექსპლუატაციის ეტაპზე ნედლეულის და მზა პროდუქციის ტრანსპორტირებისათვის გამოყენებული იქნება ძირითადად ფოთის მშენებარე ღრმაწყლოვანი ნავსადგური და სარკინიგზო გზა. ამასთან აღნიშნულია, რომ ქარხნისთვის ყველაზე გონივრული და ეკონომიკურად მომგებიანი გადაწყვეტილება იქნება ახალი ნავმისადგომის მშენებლობა, სადაც დამონტაჟდება CPC-ის დატვირთვისა და GPC-ის გადმოტვირთვისთვის საჭირო ყველა მოწყობილობა, ისევე როგორც გემებიდან ქარხანაში, და პირიქით, მასალების ტრანსპორტირებისთვის საჭირო ყველა დანადგარი. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე დადგინდა, რომ შპს „აზა კარბონის“ საპროექტო საწარმოს სამხრეთ-დასავლეთით დაახლოებით 180 მეტრში სს „ფოთის ახალი ტერმინალების კორპორაციის“ მიერ დაგეგმილია ფოთის ახალი ღრმაწყლოვანი მრავალფუნქციური ნავსადგურის მშენებლობა და ექსპლუატაცია, აღნიშნულ პროექტზე სამინისტროს მიერ გაცემულია სკოპინგის დასკვნა N68 (29.07.2020). ამასთან, სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვის ეტაპზე შპს „აზა კარბონის“ წარმომადგენლებმა აღნიშნეს, რომ პროექტის ფარგლებში გათვალისწინებულია სწორედ სს „ფოთის ახალი ტერმინალების კორპორაციის“ დაგეგმილი ნავმისადგომის გამოყენება და კომპანია არ აპირებს ახალი ნავმისადგომის მშენებლობას. წარმოდგენილ სკოპინგის დოკუმენტაციაში ბუნდოვანია ნავსადგურთან დაკავშირებული საკითხები, ანგარიშში არ არის დაკონკრეტებული რომელი მშენებარე ნავმისადგომის გამოყენება იგულისხმება დაგეგმილი საქმიანობის ფარგლებში, შესაბამისად აღნიშნული საკითხები დაზუსტებული უნდა იქნას გზშ-ის ანგარიშში;
- ❖ სკოპინგის ანგარიშში გარკვეული სქემები (მაგ: გვ 23-ზე, გვ 30-ზე, გვ 41-ზე, გვ 73-ზე და სხვა) წარმოდგენილია მხოლოდ ინგლისურ ენაზე, აღნიშნული ხარვეზი გამოსწორებული უნდა იქნას გზშ-ის ანგარიშში;
- ❖ სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საპროექტო ტერიტორიიდან მდ. რიონი დაშორებულია 100 მეტრით. ტერიტორიის ელექტრონული გადამოწმების

შედეგად დადგინდა, რომ საკადასტრო საზღვრიდან მდ. რიონამდე უახლოესი მანძილი შეადგენს 30 მეტრს. „წყალდაცვითი ზოლის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის N440 დადგენილებით დამტკიცებული ტექნიკური რეგლამენტის თანახმად, მდ. რიონის წყალდაცვითი ზოლი შეადგენს 50 მეტრს, შესაბამისად საპროექტო ტერიტორიის ნაწილი ხვდება მდ. რიონის წყალდაცვით ზოლში. ვინაიდან წყალდაცვით ზოლში მოქმედებს გარკვეული სახის აკრძალვები შპს „აზა კარბონმა“ უნდა უზრუნველყოს „წყალდაცვითი ზოლის შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის #440 დადგენილებით განსაზღვრული მოთხოვნების შესრულება და გზშ-ის ანგარიში წარმოდგენილი უნდა იყოს იმგვარად, რომ გამორიცხავდეს დაგეგმილი ინფრასტრუქტურის განთავსებას წყალდაცვითი ზოლის ფარგლებში;

- ❖ **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით).**

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით შპს „აზა კარბონის“ მიერ გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილი ქ. ფოთის თავისუფალ ინდუსტრიულ ზონაში ნავთობის კოქსის კალცინირების საწარმოს მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროექტზე **სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოპოვებული, შესწავლილი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.